

14.10.2017

ועדה לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות) התשמ"א-

1981

דין וחשבון לפי תקנה 16 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות)

התשמ"א – 1981

בעניין:

עו"ד שרה שר לב, , יחידת הדין המשמעת, לשכת היועצת המשפטית , משרד
הבריאות ירושלים.

הקובל

נגד

מוחמד טאהא אח מוסמך, באמצעות בכ' עו"ד ענת קנת.

הנקבל

1. הקובלנה:

ביום 22.3.2016 הגישה עו"ד שרה שר-לב התובעת הראשית ביחידת הדין
המשמעת במשרד הבריאות (להלן: "הקובלת"), קובלנה (להלן: "הקובלנה")
בהתאם לתקנה 25 לתקנות בריאות העם(העוסקים בסיעוד בבתי חולים)
התשמ"ט 1988, ולתקנות 15 ו 16 לתקנות בריאות העם(צוות סיעודי

במרפאות) התשמ"א 1981 (להלן: "התקנות") למנהל הכללי של משרד , נגד הנקבל על כך שהורשע בעבירה שיש עמה קלון או שיש בה כדי להראות שהוא חסר אחריות הדרושה לעסוק בסייעוד, עבירה לפי סעיף 15(4) לתקנות, והתנהג בדרכי שאינה הולמת אח מקצוע הסייעוד, עבירה לפי סעיף 15(1) לתקנות.

קובלנה הוגשה באותו אירוע גם נגד נקבלת, אחות מוסמכת, עווידה הנא שהורשעה ע"י הוועדה ב- 29.1.2017 ורישיונה הותלה לשנה.

2. הוועדה:

מנכ"ל משרד הבריאות מינה את החתומים מטה, לחברי הוועדה שתדון בקובלנה.

3. האירועים שברקע הקובלנה:

בתאריך 20.12.2015 הורשע הנקבל, על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן, (להלן: "כתב האישום"), בבית המשפט השלום בתל אביב – יפו, בת"פ מס' 15-01-15041, בעבירות של שידול לגניבה, לפי סעי' 383 יחד עם סעי' 30 לחוק ושל קבלת נכסים שהושגו בעוון לפי סעי' 412 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

בתאריך 20.12.15 נגזר דינו והוטל עליו עונש כדלקמן:

ששה חודשי מאסר על תנאי למשך שלש שנים.

של"צ בהיקף של 150 שעות.

4. ההליך לפני הוועדה:

בתאריך 21.5.2017 הרשיעה הוועדה את הנקבל בעובדות ובעבירות שיוחסו לו בכתב הקובלנה – בעבירות לפי הסעיפים 15 (1) ו- 15(4) סיפא לתקנות.

5. טיעוני הצדדים לעניין אמצעי המשמעת

טיעוני בכל' הקובל:

הקובלנה מבוססת על הרשעה פלילית בעבירות של שידול לגניבה וקבלת נכסים שהושגו בעוון, לפי סעיף 383 ו-412 לחוק העונשין. לפי גזר הדין מ-20/12/15 הוטל על הנקבל עונש של 6 חודשי מאסר על תנאי במשך 3 שנים, וצו של"צ בהיקף של 150 שעות. מדובר בגניבה של 15 אפולות של תרופה קטלין שנגנבו ממחלקת ילדים בתל השומר על ידי הנקבלת, אחות מוסמכת, עוידה הנא, וזה לפי בקשתו של הנקבל. התרופות נמסרו לנקבל שקיבל ביודעין כי הושגו בחוסר תום לב. שני הנאשמים קיבלו אותו עונש. אנו סבורים שבמקרה שלפנינו על הנקבל לקבל עונש לא פחות מהנקבלת עוידה הנא, וזה התליה לתקופה של שנה. מדובר בנקבל שהוא בעל תואר ראשון ושני בסייעוד עם התמחות בתחום טיפול נמרץ לילדים בשלבי קבלה ללימודי דוקטורט.

עבד כשנתיים בבית חולים אסותא בתפקיד אח מוסמך ומדריך קליני בטיפול נמרץ. זאת אומרת שמדובר באיש מקצוע די בכיר. הנקבל טען כי התרופות הושגו לצורך נתינתם לאימא שלו שסבלה ממחלה על מנת להקל על כאביה, תירוצו בלתי קביל ובלתי רלבנטי.

מדובר בתרופה מסוג קטמין, שהיא סם מסוכן ובכמות גדולה שהנקבל שידל אחות בית חולים לגנוב אותה עבורו. מדובר בפגיעה באמון המעביד, פגיעה באמון הציבור באנשי סיעוד, פגיעה בתדמית וכבוד המקצוע הסיעוד. לעניין של הנקבלת עוידה הנא, היא קיבלה תקופה של התליה לשנה, והערעור שלה נדחה. אנו סבורים שהנקבל

גם כן צריך לקבל אותו עונש. לציין שלאמצעי המשמעת יש תכלית מיוחדת גם להעביר מסר, גם לנקבל עצמו, גם לציבור מסר של ההרתעה, כדי לשמור על אמון הציבור במקצוע. בכ' הנקבל מפנה לפסק דין של ד"ר אדגר סבין נגד שר הבריאות, ע"א 50/91 בו נקבע הצורך להעביר מסר נכון באמצעי המשמעת, וגם לפסק הדין של ד"ר ליביו לאור נגד שר הבריאות, ע"א 10979/04, שבו נקבע שהדגש צריך להיות על האינטרס הציבורי ולא דווקא לנימוקים האישיים של הנקבל עצמו. אנו מבקשים להמליץ על התלייה לשנה.

טיעוני בכ' הנקבל:

מסקירת החלטות קודמות עולה שהמקרה של מוחמד הוא יוצא דופן ומצוי ברף התחתון של המקרים שנידונים בפני הוועדה הזאת, אפילו מתחת לרף התחתון הזה. המקרים הרבים שעברנו עליהם מצביעים על סיטואציות קשות ועל עבירות משמעת חמורות בהרבה מזו של מוחמד.

בכ' הנקבל סקרה לפני הוועדה מספר החלטות:

מקרה של עאבד תאנזאווי, מדובר באח ביחידה לפסיכיאטריה, שהכה מטופל שסבל מהתקף פסיכוטי וניסה לשבור טלוויזיה, הכה את המטופל בראש ובמצח במהלך קשירה צעק עליו והכה אותו גם לאחר שהוא היה קשור. במקרה הזה הוועדה המליצה על התליית רישיון לעשרה ימים. במקרה של מיכל ספקר, נתנה לתינוקת עירוני ממזרק מבלי לבדוק את תכולתו כראוי, הורשעה בחוסר אחריות במילוי תפקידה והתרשלות. העונש שניתן לה היה התליית רישיון

לשבועיים. מוג'האד נאזל, אח מעשי במרפאה שהוגש נגדו כתב אישום שבו הואשם בעבירה של קשירת קשר לפשע ועבירות של מתן תעודה כוזבת, הוועדה החליטה להמליץ על התליית רישיון לשלושה שבועות.

:
חליל ראאד, אח, הפגין אלימות פיזית כלפי שתי מטופלות המאושפזות במרכז הרפואי לבריאות הנפש, סטר למטופלת אחת, גרר ממטופלת אחרת ביד ובצוואר, ניסה לדחוף אותה לחדר האוכל תוך שעיקם את ידה מאחור. הושיב אותה בכוח והכה על עורפה. בעניין הזה ניתנה התלייה לחודשיים.

ראדי קבלן, אח, הורשע בעבירה של הטרדה מינית, קיבל התליית רישיון לתקופה של חודשיים.

עאדל באטן, אח, הורשע בבית משפט שלום בעבירה של מעשה מגונה בכוח, ניסה לנשק מתנדבת במסגרת שירות לאומי שהייתה כפופה ונתונה למרותו, בעניין הזה העונש שניתן הוא התלייה לשלושה חודשים.

שלי כהן, אחות, לקחה והזריקה לעצמה אמפולה של אטידין, ורשמה את התרופה בטופס נרקוטיקה על שם חולה. קיבלה התלייה של שלושה חודשים.

מרינה פרנקליך, הפגינה אלימות כלפי מטופל, הורשעה בפלילים, בדעת רוב הותלה רישיונה לארבעה חודשים ובערעור הופחת העונש לשלושה חודשים. מרינה אוסטינסקי, החלטה, מאפריל 2017, הפגינה אלימות כלפי מטופלת חסרת ישע, הסדר טיעון שהתקבל ע"י הוועדה היה לארבעה חודשי התלייה.

המקרים שסקרתי, הם מקרים שבהם הנסיבות היו הרבה יותר חמורות משלנו. באף אחד לא ניתן עונש של התליית רישיון לשנה, לשישה חודשים, או לשבעה חודשים או לשמונה חודשים או להרבה יותר מזה. ולכן, התליית רישיון לשנה, כפי שהיה במקרה של האחות עוידה, אנחנו סבורים שהטענה הזו לא עומדת בטווח שנקבע ע"י הוועדה הנכבדה הזאת וע"י בתי המשפט וערעורים שהוגשו. אנחנו סבורים שהמקרה הזה לא מתאים, הוא הרבה פחות חמור ואנחנו לא כופרים במידת החומרה, אבל הוא הרבה פחות חמור מאשר הרבה מאוד דוגמאות שהובאו פה, שבהן ניתן עונש פחות חמור.

מוחמד הוא יליד ישראל, יליד שנת 1985. היום הוא בן 32, סיים בגרות מלאה במגמת כימיה וביולוגיה. ב-2009 סיים תואר ראשון בסיעוד, באוניברסיטת ת"א ובבית חולים שיבא תל השומר, באותו זמן עשה סטאז' במחלקת טיפול נמרץ כללי בבית חולים שיבא, אחר כך המשיך ללימודי תואר שני באוניברסיטת חיפה. במשך תקופת הלימודים, עבד בעבודות הקשורות להכשרה ולמקצוע שלו בעתיד. כבר שנת 2006 הוא התחיל לעבוד במקביל ללימודים בשיבא. בשנתיים הראשונות הוא היה עוזר אחות, עסק בדיווח מדדים חיוניים לסגל האחיות במחלקה האורטופדית, סייע בטיפול במטופלים ובהתנהלות התקינה של המחלקה ועזר לתמוך במטופלים ובמשפחות. בין השנים 2007-2008 הוא עבד במחלקה הפסיכיאטרית בבית החולים שיבא, שמר על מטופלים, במיוחד במחלקה סגורה, ועזר

לדווח דיווחים שוטפים, דיווחים של מדדים חיוניים ועזרה ומענה למשפחות.

מ-2007-2010 עבד במרכז סימולציה רפואית, ניהל שם את הקידודים של משובי פרויקטים, השתלב בצוות ה-OSCE, אגף החולים המדומים, בתפקיד תפעול בנייה ופיתוח ימי הדרכה ואחר כך קודם לתפקיד בניית ניהול פרויקטים שלמים. משנת 2010 שימש כאח מוסמך במחלקה לטיפול נמרץ ילדים בשיבא, ובמסגרת עבודה הזאת הוא טיפל בכלל סוגי המטופלים שנקלטו במחלקה. במקביל, בין 2011-2013, עבד בצוות מוביל של מערכת ה-ECMO במחלקת טיפול נמרץ ילדים. ב-2012 שימש כאח מייצג מצוות מצומצם מאד במחלקת טיפול נמרץ "לב ילדים" באקרדיטציה של בית חולים שיבא, וכמו כן עסק בהדרכת צוותים וביצוע בקורות תקופתיות במערכת. בין 2012-2013 שימש כמדריך קליני במחלקת טיפול נמרץ "לב ילדים", הדריך אחיות חדשות שנקלטו במחלקה, סטאז'רים לסיעוד בשנה ד'. בין השנים 2013-2016 שימש כאח מוסמך במחלקת טיפול נמרץ באסותא ומדריך קליני לסטאז'רים ללימודי סיעוד ולסטונדטים בטיפול נמרץ. ב-2014 הוביל את הקרדיטציה עם צוות מובחר במחלקה לטיפול נמרץ באסותא. ב-2015 הדריך בפרויקט סימולציות מטעם המחלקה לניהול סיכונים באסותא. ב-2016 מוביל בבית ספר למקצוענות באסותא. עד לאחרונה, שימש סגן אחות אחראית במחלקת כירורגיה כללית באסותא. בד בבד עם העבודה שלו המשיך ללמוד והוסיף למומחיות ולהשכלה שלו. עבר קורס מגישי עזרה ראשונה, קורס extracorporeal membrane oxygenation בשיבא, -על בסיסי בטיפול נמרץ ילדים. ב-2013 עבר קורס הדרכה קלינית

באיכילוב. ב-2015 עבר קורס פצעים באיכילוב. לגבי המצב האישי והמשפחתי של מוחמד, הם לא קלים בכלל. לפני כ-10 שנים אבא שלו עבר ניתוח לב פתוח. הוא בן 67 היום, פנסיונר. לפני כן הוא היה עצמאי, קבלן בניין.

הוא נפל כלכלית והמשפחה נשארה עם חובות כבדים. אביו של מוחמד עדיין מחזיר חובות. אמו של מוחמד הייתה מורה, היום היא פנסיונרית. במשפחה יש 5 אחים, מורה, עובד שכיר עם משכורת מינימום, ביוטכנולוג והנדסאי רפואי ואחות נוספת שהיא עקרת בית. האחים עוזרים להורים ככל יכולתם. מוחמד גר עד לאחרונה בדירה שכורה בתל אביב, אבל לאחרונה הוא עבר לגור עם אשתו בבאר שבע בגלל שהשכירות נמוכה יותר ואשתו עובדת בבאר שבע, והם פשוט לא עמדו בשכירות בתל אביב. לפני שמונה חודשים נולדה הבת הראשונה. היא נולדה עם עצמות רגליים מחוץ למפרקים, היה צריך לעשות לה טיפולים. שמו לה רצועות ברגליים, והיא עדיין במעקב רפואי כל הזמן. אשתו של מוחמד היא רופאת ילדים, עבדה עד לאחרונה בשתי עבודות אבל היא תצטרך להישאר בעבודה אחת בסורוקה כי לא מאפשרים לה עבודה נוספת. אשתו של מוחמד כרגע בהריון שני, שבוע שמונה עשר, צפויה ללדת בינואר. יש להם חובות גדולים שנותרו מהחתונה והלוואות רבות. מוחמד אמר לי קודם שיש להם ארבע מאות אלף שקל הלוואות.

לאחרונה סיים את העבודה שלו באסותא תל אביב ועבר לעבוד בבאר שבע. מתחילת החודש הזה הוא משמש כאח אחראי בהתאוששות באסותא. במהלך כל תקופת העבודה השקיע והתמיד. גם היום הוא עובד מוערך ביותר במחלקה ובבית החולים.

בכ' הנקבל הגישה לוועדה מספר מכתבי תודה והערכה שקיבל הנקבל.

בכ' הנקבל אבחנה בין העבירות שבהן הורשעה האחות עוידה – עבירה של גניבה, והעבירות בהן הורשע הנקבל - עבירות של שידול לגניבה וקבלת נכסים בעוון, שהן עבירות במדרג נמוך בסולם העבירות. חשוב לציין בעניין הזה, שהאחות אולי הושפעה ממוחמד.

למוחמד הייתה סיבה אישית, הרצון שלו לסייע לאמו החולה. עד לאירוע הזה וגם לאחריו, מוחמד תיפקד ללא דופי במשך שנים ארוכות בכל העבודות שאותן הוא עשה כאח. גם לאחר האירוע מוחמד ממשיך לעבוד כאח ללא כל דופי.

מוחמד לקח אחריות על מעשיו בהליך הפלילי, במשטרה, הוא הודה במעשים, גם לפניכם, הוא הביע חרטה ובושה גם במסגרת ההליך הפלילי. הוא לקח אחריות. הוא נעדר עבר פלילי, חי חיים נורמטיביים. מדובר במעשה חד פעמי. הוא לא פגע באימון המעביד. גם לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון כפי שהורשעה האחות הנא. יש להבדיל בניהם הן מפאת המעשה, הן מפאת המניעים, הן מבחינת אופי העבירות וחומרתן. העבירות שלפיהן הורשעה האחות הן חמורות יותר.

דברי הנקבל:

אני מתנצל. מעדתי את המעידה הזאת. אני לוקח את האחריות כולה עלי. אני מתבייש לעמוד פה. זה לא המקום שלי. לגבי ההחלטה שתקבלו, בבקשה לחשוב עלי טיפה, כי גם מבחינה כלכלית אני קורס, פשוט קורס, ומבחינת הרצף של ההצלחה שלי, נכנסתי

לתפקיד חדש, ואני ממשיך עם הלימודים ואני רוצה להצליח ולהתקדם ולהוכיח את עצמי עוד יותר.

דיון והמלצה:

בתאריך 20.12.2015 הורשע הנקבל בבית משפט השלום בתל אביב-יפו בעבירות של שידול לגניבה, וקבלת נכסים שהושגו בעוון.

הוועדה רואה בחומרה רבה את הרשעתו של הנקבל בבית משפט השלום בעבירות של שידול לגניבה, וקבלת נכסים שהושגו בעוון. בהתאם לעובדות שבכתב האישום, שידל הנקבל, אשר עבד כאח בבית החולים אסותא, אחות בבית החולים תל השומר, לגנוב עבורו תרופות מסוג קטמין. האחות גנבה 15 אמפולות של התרופה ומסרה אותן לנקבל.

בגין מעשיו כאמור לעיל, הרשיעה הוועדה אותו בקובלנה שהוגשה נגדו, בעבירות של התנהגות שאינה הולמת את מקצוע הסיעוד, ובחוסר אחריות הדרושה לעסוק בסיעוד.

להלן דברי השופט צחי עוזיאל מגזר הדין נגד הנקבל:

..."מדובר בגנבה של תרופות מרשם מביה"ח, לצורך שימוש אישי, ע"י מי ששמשה אחות באותו בית חולים, אשר שודלה לעשות כן ע"י מי שעוסק אף הוא בתפקיד דומה. בנסיבות כאלה, אין מדובר בעבירות רכוש בלבד, הפוגעות רק בזכויות הקנייניות, כי אם בנסיבות של מעילה באימון המעביד, כפי שאירע בפועל ע"י הנאשמת בשידולו של הנאשם, ובנסיבות של סיכון בריאות בעצם של ההספקה של התרופות ע"י גורם שאינו מוסמך לתת אותן ומבלי שנערכה קודם לכן בדיקה והתאמה למי שאמור לצרוך אותן. כאן גם המקום לציין כי גם אם כדברי הנאשמים, וכעולה מתצהיר אמו של הנאשם, התרופות יועדו לאמו של הנאשם, הרי שאין בכך כדי להקהות מחומרת האירוע... לא נעלמה מעיני הטענה כי הנאשמת היא שניצלה את העיסוק לצורך הגניבה ולא הנאשם, אלא שלא מצאתי בכך כדי לשנות מהתוצאה אליה הגעתי שכן, כזכור, מדובר במי

שעוסק באותו תחום ובמי ששידל את הנאשמת לעשות כן למרות ההשלכות המוכרות והידועות גם לו".

הוועדה שקלה לחומרה, מחד, את העובדות שבכתב האישום המתארות את מעשיו של הנקבל, ולאור דבריו של כבוד השופט שהובאו לעיל, כל אלו מצביעים בעליל על התנהגות חסרת אחריות מצידו הדרושה לעסוק בסיעוד. הסיטואציה המיוחדת ככול שתהיה אינה מצדיקה את המעשה הבא בעברה.

שידולו של הנקבל, חברה למקצוע, לביצוע עבירה של גניבה, גניבה של תרופות ממעבדה, תרופה המיועדת לשימוש בהרדמה וזקוקה למרשם רופא לקבלתה, הינו מעשה מחפיר ובלתי מוסרי ומהווה התנהגות שאינה הולמת, בכלל, ואת מקצוע הסיעוד בפרט. התנהגות הפוגעת בתדמיתו ובכבודו של מקצוע הסיעוד ובאימון הציבור במערכת הבריאות.

בהחלטה בעניינו של דר' ליביו נ. משרד הבריאות ע"א 10979/04 מתייחס ביהמ"ש להליכים משמעותיים, מפי כבוד השופטת פרוקצ'יה כדלקמן :

"השמירה על טוהר המידות בתחום עיסוק זה אינה מסתכמת בדאגה לתקינות פעולתה של המערכת הרפואית בייחסה לרשויות הציבוריות האחרות ובשמירה על אימון הציבור בה. ניקיון כפיו של העוסק ברפואה וטוהר פעולתה של המערכת הם תנאי הכרחי גם לקיומה של רמה רפואית, מקצועית ראויה המקרינה במישורים אלה על שלום האדם ועל חיי האדם"

בפס"ד זה אומרת כבוד השופטת חיות כדלקמן :

השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד לפניו הם עניין משני שיש לשקלו אם בכלל".

ב - ע"א 4227/94 דר' סמוחה נ שר הבריאות (לא פורסם) נאמר :

"לפיכך נפסק בהליכים ממין זה השיקול המרכזי שעל הגורם המחליט לשוות לנגד עיניו הוא אינטרס הציבור, ואילו השיקולים הספציפיים הנוגעים לעברייני המשמעת העומד בפניו הם עניין משני שיש לשקלו, אם בכלל".

ע"א 50/90 אתגר סייבין נ. שר הבריאות אומר כבוד השופט ברק :

"אין לתחום את השיקולים הרלבנטיים בקביעת העונש המשמעותי... יש לנקוט בעניין זה אמת מידה גמישה אשר תאפשר להביא בחשבון, בכל מקרה ומקרה, גם את חומרת הסכנה הנשקפת לציבור מהישנות מעשיו של רופא, אך גם ערכים, צרכים ואינטרסים לגיטימיים אחרים עליהם באה הענישה המשמעותית- מקצועית להגן. בין אילו ניתן למנות את האינטרס בהרתעה כללית...את הצורך בשמירה על כבוד המקצוע ואת אימון הציבור במקצוע".

הפסיקות שצוטטו לעיל, אומנם נאמרו לגבי עבירות שנעברו ע"י רופאים, אבל כוחם, מהותם והעקרונות המונחים בהם, תואמים גם לגבי עבירות שנעברו ע"י יתר העוסקים במקצועות הרפואה - המקצועות הסיעודיים, עליהם נמנה הנקבל בהיותו אח מוסמך במקצועו. מכאן הצורך להטיל עונשים מרתיעים ברוח ההחלטות העקרוניות כאמור לעיל.

מאידך שקלה הוועדה לקולא את הרשעתו בעבירה פחותה, הנקבל לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון, את עברו הנקי, את תעודת הערכה ומכתבי ההמלצה שקיבל, את מסלול עבודתו והשתלמויותיו המקצועיות הרבות שעבר, את הפגיעה הכלכלית שתיגרם לו, ואת חלוף הזמן מאז ביצוע העבירה בשנת 2014 .

לאור מכלול השיקולים כאמור לעיל, הוועדה ממליצה, בדעת רוב, בפני כבוד המנהל הכללי להתלות את רישונו של הנקבל לשמונה חודשים.

יגאל חיות, עו"ד
נציג היועמ"ש לממשלה

גב' סימה אזולאי, יו"ר

דעת מיעוט:

הנקבל עשה כברת דרך מאז האירוע. העובדה שמינו אותו לאח אחראי בבית חולים אסותא מלמדת שחל שינוי בהתנהגותו כלפי המעסיקים. העבירה בה הורשע בתיק הפלילי פחותה מהעבירה בה הורשעה האחות שגנבה את התרופה. לפיכך יש להסתפק בהתליה לשישה חודשים.

גב' ענת כהן אבוהב,חברה